

Belangen: Politieke keuzes

Korte omschrijving werkvorm:

In deze werkvorm gaat het over de politieke keuzes die gemaakt worden in Nederland in het licht van de recessie. De leerlingen verdiepen zich individueel of in groepjes in vijf actuele bezuinigingsvraagstukken. Ze ontdekken dat niet alle politieke partijen hetzelfde willen.

Deze werkvorm is een bewerking van een artikel uit de [onderwijskrant 'Politieke Keuzes'](#) van ProDemos uit 2010. De informatie is uiteraard geactualiseerd.

Leerdoelen:

Leerlingen leren dat politieke partijen verschillende keuzes maken bij de vraag waar ze op willen bezuinigen.

Duur:

20 – 30 minuten

Handleiding:

1. U print voor alle leerlingen de werkbladen op pagina 2 en 3 uit.
2. Vervolgens maakt u twee keuzes:
  - a. Laat u de leerlingen de opdracht individueel maken of in groepjes?
  - b. Krijgen ze de opdracht mee als huiswerk of doen ze in het klas?
3. U kunt de leerlingen toegang geven tot een aantal informatiebronnen (internet, kranten), zodat ze op zoek kunnen gaan naar de juiste antwoorden. Het is ook mogelijk om de leerlingen de opdracht te laten maken zonder hulp. In dat geval kunt u testen in hoeverre leerlingen al iets weten over de verschillende politieke partijen.
4. Bespreek de antwoorden klassikaal na of geef individueel feedback terug op de opdracht.

Werkblad: Politieke keuzes

Inleiding

Minder geld

Je hebt het vast al gehoord: Nederland moet bezuinigen. De overheid heeft minder geld om uit te geven. Dit komt door de financiële crisis. De regeringspartijen VVD en CDA hebben samen met gedoogpartij PVV in 2010 al afgesproken dat ze 18 miljard euro wilden bezuinigen. Nu is het 2012 en blijkt dat het nog slechter gaat met de economie dan gedacht. Er moet dus nog meer bezuinigd worden. De VVD, het CDA en de PVV gaan daarom opnieuw overleggen.

Politieke keuzes

Doordat er minder geld is moet de overheid keuzes maken. Bij bezuinigingsmaatregelen is het onvermijdelijk dat die vervelend zijn voor sommige groepen. Om dat te verhullen of om de pijn te verzachten zeggen de partijen dan dat het 'objectief gezien' nou eenmaal zo moet. Iedere partij houdt vol dat zijn bezuinigingsplannen het best (of het minst slecht) voor het land zijn en dus het best het algemeen belang dienen. Maar het zijn altijd politieke keuzes. En die zijn gebaseerd op wat een politieke partij graag wil of juist absoluut niet wil.

De opdracht

Deze opdracht gaat over de politieke keuzes. Moeten de belastingen omhoog of moet je minder uitgeven? In één keer of in kleine beetjes? Elke partij wil weer iets anders. Een linkse partij zal andere keuzes maken dan een rechtse partij.

Weet jij waar de verschillende politieke partijen wel en niet op willen bezuinigen? Lees de vijf plannen en vul per plan in welke partijen het er mee eens zijn.

1. **Bezuinigen op de zorg door het eigen risico te verhogen**

Als je naar het ziekenhuis moet, hoef je de kosten daarvan niet zelf te betalen. Iedereen in Nederland is namelijk verzekerd voor zorg. Sinds een paar jaar heb je wel een 'eigen risico'. Dat is een bedrag dat je zelf moet betalen als je zorg nodig hebt. In 2012 is dit bedrag € 220,- euro.

Omcirkel de juiste partijen: welke partij(en) willen het eigen risico in de zorg verhogen?

VVD PvdA PVV CDA SP D66 GL CU PvdD SGP

2. **Bezuinigen op ontwikkelingssamenwerking**

Tot nu toe geeft Nederland 0,7 % van het BBP weg aan ontwikkelingssamenwerking. Dus voor elke euro die Nederland verdient, geven we 7 cent weg aan arme landen in de wereld die hulp nodig hebben.

Omcirkel de juiste partijen: welke partij(en) willen bezuinigen op ontwikkelingssamenwerking?

VVD PvdA PVV CDA SP D66 GL CU PvdD SGP

3. Bezuinigen op de hypotheekrenteaftrek

De hypotheekrenteaftrek is een maatregel waardoor je minder belasting hoeft te betalen als je een eigen huis hebt. Dat maakt het makkelijker om zelf een huis te kopen. De hypotheekrenteaftrek kost ons land elk jaar 11 miljard euro.

Omcirkel de juiste partijen: welke partij(en) willen bezuinigen op de hypotheekrenteaftrek?

VVD PvdA PVV CDA SP D66 GL CU PvdD SGP

4. Bezuinigen op de Joint Strike Fighter (JSF)

In het leger heb je vliegtuigen nodig. De vliegtuigen die het Nederlandse leger nu heeft, zijn F-16's. Die zijn al erg oud. Er is daarom een paar jaar geleden besloten om nieuwe vliegtuigen te kopen. In Amerika maken ze nu een nieuw vliegtuig, dat de Joint Strike Fighter heet. Wij zeggen meestal 'JSF'. De JSF kost veel geld (een paar miljard), maar het is wel een eenmalige investering.

Omcirkel de juiste partijen: welke partij(en) willen geen of minder JSF's aanschaffen?

VVD PvdA PVV CDA SP D66 GL CU PvdD SGP

5. Bezuinigen op de AOW

Nu heb je recht op een AOW-uitkering als je 65 jaar wordt. In 2020 wordt dat 66 jaar, hebben VVD, CDA en PVV afgesproken. Sommige partijen willen die leeftijd nog verder verhogen naar 67 jaar. Mensen moeten dus langer doorwerken waardoor de overheid minder geld kwijt is aan AOW-uitkeringen.

Omcirkel de juiste partijen: welke partij(en) willen de leeftijd waarop je AOW krijgt nog verder ophogen?

VVD PvdA PVV CDA SP D66 GL CU PvdD SGP

Extra vragen:

1. Noem nog twee onderwerpen waar de politiek onlangs op bezuinigd heeft.
2. Waar vind jij dat de politiek op moet bezuinigen?

Antwoordmodel

Hieronder kunt u per plan de standpunten van de verschillende politieke partijen lezen. Let op: Deze opdracht kan snel ingehaald worden door de actualiteit. De verwachting is dat er in de komende maanden nieuwe compromissen worden gesloten tussen de politieke partijen. Dit nakijkblad geeft de stand van zaken weer op 20 februari 2012.

1. Bezuinigen op de zorg door het eigen risico te verhogen

- **SP:** De SP wil het eigen risico helemaal afschaffen. Zij vinden dat de verzekering alles moet betalen.
- **CDA, VVD, PVV:** Deze partijen hebben in 2010 afgesproken om het eigen risico te verhogen naar 220,- euro. Dit was een compromis. Van de VVD mag het eigen risico nog hoger, het CDA wil dat het gelijk blijft en de PVV wil het eigen risico het liefst wat verlagen. In nieuwe bezuinigingsronde kan dit veranderen.
- **PvdA, GL, CU, D66, SGP, PvdD:** Deze partijen willen dat het eigen risico afhangt van hoe rijk je bent. Bijvoorbeeld 150 euro als je arm bent, en 600 euro als je rijk bent.

2. Bezuinigen op ontwikkelingssamenwerking

- **SP, PvdA, GL, D66, PvdD, SGP:** Deze partijen willen niet bezuinigen, omdat ze vinden dat arme landen nog meer last hebben van de crisis dan wij. Bovendien daalt het BBP in Nederland, dus geven we automatisch al minder geld.
- **CDA:** Het CDA heeft laten weten hier niet verder op te willen bezuinigen, maar de PVV heeft er moeite mee. Het is afwachten wat er tijdens de onderhandelingen tussen deze partijen gaat gebeuren.
- **VVD, PVV:** Deze partijen willen wel bezuinigen.

3. Bezuinigen op de hypotheekrenteaftrek

- **VVD, CDA, PVV, SGP:** Deze partijen willen dat er niets verandert aan de hypotheekrenteaftrek. Ze denken dat het niet goed is voor de woningmarkt.
- **Overige partijen:** Deze partijen willen er wel op bezuinigen. De ene partij wel meer dan de andere partij. Sommige partijen willen dat het alleen voor rijke mensen afgeschaft wordt, bijvoorbeeld met een huis van meer dan vijf ton.

4. Bezuinigen op de Joint Strike Fighter (JSF)

- **VVD:** Niet op bezuinigen. Het leger heeft goed materieel nodig.
- **CDA:** Wellicht minder vliegtuigen kopen, maar niet helemaal mee stoppen.
- **PVV:** Is tegen de aanschaf van de JSF, maar stemt nu nog met coalitie mee, zolang het alleen om testtoestellen gaat.
- **PvdA, SP, GL, D66, PvdD, CU:** Deze partijen willen of neigen naar stoppen met dit project, want het lijkt steeds duurder te worden.
- **SGP:** Doorgaan met het project, wel uitgaven in de gaten houden.

5. Bezuinigen op de AOW

- **PVV en SP:** Niet verder verhogen. De SP wil zelfs liefst terug naar 65 jaar.
- **PvdA, D66, CDA, VVD, PvdD, SGP, CU:** Verder verhogen naar 67 jaar. De ene partij wil dit al sneller in laten gaan dan de andere partij.
- **GL:** koppelen aan arbeidsverleden (flexibel), wie 40 jaar heeft gewerkt kan met 63 met pensioen, ander doorwerken tot 67.